

Nr 563

Av herr Antby m. fl., om premiering av sparande på särskilt sparkonto.

(Lika lydande med motion nr 474 i Första kammaren)

Det råder i vårt land enighet om att en rad starka skäl talar för att uppmuntra personligt sparande. Genom att spara en del av sina inkomster under den produktiva perioden kan den enskilde skaffa sig en viss ekonomisk trygghet vid inkomstbortfall och oväntade utgifter i samband med exempelvis sjukdom, arbetslöshet och ålderdom. Vid förvärv av eget hem eller av varaktiga konsumtionsvaror är det en stor fördel att kunna lita till ett i förväg hopbragt sparkapital.

Ett personligt sparande är i flera avseenden att föredra framför ett lika stort offentligt sparande. Ett stort offentligt sparande tenderar att öka maktkoncentrationen i samhället.

För att produktiva initiativ snabbt skall kunna realiseras kräves ofta att enskilda och företag har ett eget riskvilligt kapital till förfogande. Det finns dessutom anledning förmoda att en decentraliserad kapitalmarknad — som förutsätter stort enskilt sparande — på ett effektivare sätt fördelar de sparade medlen bland låntagarna. Härigenom ökas investeringarnas »verkningsgrad».

Den byråkratiserade förvaltningsapparat som oundvikligen följer av en starkt centraliserad kreditmarknad kan inte smidigt anpassa sig till de differentierade krav som ett dynamiskt samhälle ställer.

I den mån sparandet ökar, kan en större del av de statliga investeringarna finansieras genom lån på kapitalmarknaden. Därmed minskar behovet av en stor överbalansering av driftbudgeten, och skattetrycket kan hållas lägre, vilket i sin tur kan uppmuntra produktion och sparande. Ett ökat enskilt sparande kan alltså i vissa lägen ses som ett medel att öka det *totala* sparandet i landet, medan det i andra lägen är ett alternativ till ett genom högre skatter åstadkommet statligt budgetöverskott.

För närvarande består de sparfrämjande åtgärderna huvudsakligast av rätt till visst avdrag för avkastning av kapital och till avdrag för försäkringspremier, möjlighet att delta i viss utlottning vid regelbundet lönsparande samt att inköpa premieobligationer. Utomlands förekommer även mer omfattande former av skattepremiering.

Ehuru det vore principiellt tilltalande att premiera varje slag av sparande lika, talar starka skäl för att endast premiera sådant sparande som sker på

särskilt sparkonto i bank eller liknande penninginrättning (affärsbank, sparbank, jordbrukskassa, HSB-sparkassa m. m.).

Banksparandet är en sparform som är särskilt betydelsefull för småspararna. Det är angeläget att kompensera denna sparform även av den orsaken att den hör till dem som särskilt hårt drabbas av inflationen. Även administrativa skäl talar för att premiera banksparandet. En metod som bör närmare prövas är följande.

Särskilt sparkonto får uppläggas av varje till statlig inkomstskatt skattskyldig fysisk person som fyllt 16 år. Föräldrar får öppna sparkonto för minderårigt barn. I syfte att dels särskilt främja småsparandet, dels förhindra missbruk maximeras det premieberättigade beloppet till t. ex. 2 000 kr. per person och år för ensamstående och 4 000 kr. för äkta makar. För barnkonto begränsas det årliga beloppet till t. ex. 1 500. Högsta sammanlagda belopp på ett konto kan t. ex. begränsas till resp. 20 000, 40 000 och 15 000 kr. (inkl. upplupen ränta). Insättningar på barnkonto bör ske i sådan form att de insatta medlen helt tillhör barnet.

Premien bör utgå i form av avdrag på den statliga inkomstskatten med viss del av under året insatt belopp (upp till ovan angivna belopp). Premien kan försöksvis tills vidare sättas vid 10 % av årets nysparande. I syfte att stimulera ett långfristigt sparande utfaller den endast om beloppet stått inne en viss period, exempelvis minst 5 år. Detta motsvarar en årlig tilläggsränta av ca 2 %.

Denna metod skulle ge en sparstimulans, vars belopp blir oberoende av vederbörandes inkomstnivå samtidigt som den kan stimulera det verkliga småsparandet.

För att förhindra s. k. vartannatårssparande bör premiering endast ske för belopp som ökat kontots tidigare maximum.

Kravet på att insättningen skall ha ökat kontots tidigare maximum för rätt till premiering reser frågan om inte uttag som disponeras för vissa avgränsade investeringsändamål borde särskilt beaktas. Utan att här förorda något visst förfarande vill vi framhålla att vad som då borde övervägas vore en föreskrift av innebörd att medel som uttoges från sparkontot för att tillgodose sådana ändamål skulle behandlas såsom om de alltjämt innestode på kontot. Villkoret skulle i så fall vara att de används för investering och att någon minskning av sparandet alltså icke äger rum. I praktiken skulle detta innebära att sparare som efter 5-årsperiodens slut gjorde uttag från kontot inte skulle behöva »fylla på» kontot med de för investeringsändamålet uttagna medlen för att få premiering för fortsatta insättningar.

Exempel på investeringsändamål som i detta sammanhang kunde komma att övervägas är sparande för insättning i egen rörelse eller eget jordbruk.

En kontrollmetod vore att ålägga vederbörande penninginstitut att till taxeringsnämnder och den skattskyldige lämna uppgift om tillgodohavandet vid årets ingång och vid dess utgång. Den skattskyldige får i deklARATIONEN yrka avdrag å skattens slutbelopp med tillämplig summa.

Kontot bör inte vara spärrat, men om uttag sker före utgången av den stipulerade 5-årsperioden skall den på uttaget belopp belöpande premien återgå till statsverket. Detta kan enkelt ske genom att banken till statsverket som skattebelopp inbetalar 10 % av i förtid uttaget belopp.

En sparpremiering genom skatteminskning kommer, om man beslutar sig för ovan angivna metod, således att få sitt uttryck i en minskning av den slutliga skatten. Hinder bör dock inte möta att — efter överenskommelse mellan arbetsgivaren och den anställde — låta sparavdraget slå igenom redan vid källskatten. Överenskommelse bör sålunda kunna få träffas om att arbetsgivaren ombesörjer sparkontoinsättning för den anställdes räkning. Källskatten bör då kunna minskas med 10 procent av på sparkontot insatt belopp. För B-skattebetalare, företagare och fria yrkesutövare, bör motsvarande möjligheter öppnas för jämkning av för honom fastställd preliminär skatt. För båda fallen får erforderlig ändring göras i uppbördsförordningen vad gäller bestämmelserna om erläggande av preliminär skatt samt om jämkning av preliminär B-skatt.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till riksdagen rörande premiering av sparande på särskilt sparkonto i bank eller annan penninginrättning genom avdrag på den statliga inkomstskattens slutbelopp, varvid det i motionen anförda förslaget särskilt prövas.

Stockholm den 27 januari 1965

Sven Antby

W. Werbro

Johannes Antonsson

Bengt Börjesson

Sigvard Rimås

i Falköping

Nr 564

Av herrar **Bengtson** i Solna och **Nordgren**, om åtgärder för att underlätta självdeklaration.

(Lika lydande med motion nr 478 i Första kammaren)

Att avfatta sin självdeklaration blir för många en alltmer komplicerad uppgift. Det höga skattetrycket ökar de skattskyldigas ambition att lägga ned stor omsorg på deklarationen, men genom att lagar och anvisningar ständigt ändras blir det allt färre som har tillräckligt med kunskaper att på egen hand skriva en korrekt deklaration. Detta är anledningen till att